

Právo být člověkem

Když podrobíme bližšímu přezkoumání myšlenku práva na to, být člověkem, shledáme, že toto právo nemůže být uděleno leč někomu, kdo člověkem ještě není (ledaže bychom chtěli připustit, že se člověk může stát člověkem neprávem, a že udělení takového práva může toto jeho neprávem získané postavení dodatečně ospravedlnit - což však nevede naše úvahy nijak odlišným směrem). I tak se všechno zdá naznačovat, že takové „právo být člověkem“ nutně musí předcházet skutečnosti „být člověkem“, přinejmenším pak „být právem člověkem“. A nejbližším dalším krokem je rozpoznání, že tomuto právu být člověkem ještě dále předchází samo „právo být“. Že „být“ není pouhá danost, ale že má své místo v prostoru spravedlnosti a práva, rozpoznal už jeden z prvních filosofů, vlastně první filosof, z jeho zlomků rozpoznáváme skutečného filosofa, totiž Anaximandros. Ten měl za to, že už tím, že něco vznikne, dopouští se toto vzniklé jakéhosi bezpráví, a svůj dluh pak musí splatit svým zánikem jako pokutou. Pak by ovšem bylo ono „právo být“ principiálně zpochybněno, neboť samo „být“ by bylo vždy provázeno bezprávím. Zdá se, že jediným možným řešením je spojit obojí tak, že všemu nevzniklému přiznáme právo na vznik, tedy právo být, ale zároveň nahlédneme, že každé uskutečnění tohoto práva vznikem a tím jsoucností je spojeno s jistým „bezprávím“ vůči všemu tomu, co ještě nevzniklo a ani momentálně vzniknout nemůže, také zčásti proto, že to, co vskutku vzniklo, tomu překáží a brání. Jde totiž o to, že všechno to, čemu se dostává práva na vznik a bytí (jsoucnost), zároveň se vším ostatním vzniknout a být prostě nemůže.

(Písek, 001027-2.)